

अथशब्दोऽपि

अथशब्दोऽपि ।
अथशब्दोऽपि ।

अथशब्दोऽपि

दिव्यदिग्गोपान् (दिव्यः (दिव्यता))

लकारः	शुद्धः	चकृतचतस्रम्	द्विवचनम्	त्रयवचनम्
लट्	प्र० पु०	दीव्यति	दीव्यतः	दीव्यन्ति
	मा० पु०	दीव्यसि	दीव्यस्यः	दीव्यस्य
	उ० पु०	दीव्यसि	दीव्यतः	दीव्यस्यः

लोट्	प्र० पु०	दीव्यन्तु	दीव्यन्ताम्	दीव्यन्तु
	मा० पु०	दीव्यन्त	दीव्यन्तम्	दीव्यन्त
	उ० पु०	दीव्यन्तानि	दीव्यन्तानि	दीव्यन्तानि

लङ्	प्र० पु०	अदीव्यत	अदीव्यताम्	अदीव्यन्त
	मा० पु०	अदीव्यस्य	अदीव्यतम्	अदीव्यन्त
	उ० पु०	अदीव्यन्त	अदीव्यन्तानि	अदीव्यन्तानि

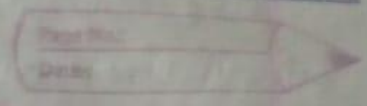
तिथिदिग्गोपान्	प्र० पु०	दीव्येत्	दीव्येताम्	दीव्येयुः
	मा० पु०	दीव्ये	दीव्येताम्	दीव्येन्त
	उ० पु०	दीव्येयम्	दीव्येन्त	दीव्येन्त

लृट्	प्र० पु०	देविष्यति	देविष्यतः	देविष्यन्ति
	मा० पु०	देविष्यसि	देविष्यस्यः	देविष्यस्य
	उ० पु०	देविष्यामि	देविष्यावः	देविष्यामः

05/24/2020

डॉ० निर्मल कुमार झा (सं. प्रा. च. क.)
रा० उ० सं० महावि० सुखसेना, पूर्णियाँ

द्वन्द्वविचारः

प्रश्नः - द्वन्द्वनिर्माणं मुख्यतः प्रवृत्ते प्रलोके ।
 " मुक्तेषु रश्मिषु निराद्यतपूर्वकाया,
 निष्कम्पचामरशिखा निभृतेर्ध्वकर्णाः ।
 आत्मोद्धतैरपि रजोभिरलङ्घनीया,
 द्यावन्पथमी मृगजवाहृतमथैव रक्ष्याः ॥ "

उत्तरम् - प्रथमचरणे श्लोकस्य (पदस्य) यगणादि निर्णयः ->

मुक्तेषु रश्मिषु निराद्यतपूर्वकाया

S S | S | | S | | S | S S

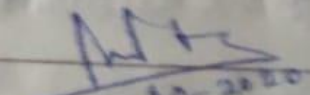
तगणा , भगणा , जगणा , जगण , गुरु , गुरु ।

प्रस्तुतस्य पदस्य प्रत्यये जादे
 चतुर्विंशति अक्षराः सन्ति । अस्मिन् पद्ये शक्यते
 द्वन्द्वस्य भेदः वसन्ततिलका द्वन्द्वः अस्ति ।

तल्लक्षणमस्ति ->

" उक्तावसन्ततिलका तमजा जगोगः । "

पदस्य अन्येषु चरणेषु तगणादि क्रमः उपर्युक्तानुसारेणमिति

 05-10-2020

डॉ० निर्मलकुमार झा (सं. प्राचार्य)
 रा० उ० सं० महावि० सुखसेना, पूर्णिया

संस्कृत सामान्यम् ।
अनिवार्य प्रश्नोत्तरम् ।

उपमा २०११ ।

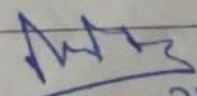
05-10-2020

संस्कृतानुवादः ।

दिनांक ०५-१०-२०२० को दिए गए हिन्दी वाक्यों का
संस्कृतानुवाद ।

“पृथक् विना नानानि; तृतीयकृतदृश्याम् ।”

1. अमेण, अमान्, अमं विना विद्या न भवति ।
2. अमेण विना भोजनमपि दुःप्राप्यं भवति ।
3. परिवारे, समाजे, राष्ट्रे, सर्वत्र अमस्य महत्त्वं दृश्यते ।
4. अमेण विना न विद्या भवति न च धनं भवति ।
5. दानजीवने अमस्याचिकं महत्त्वं भवति ।
6. जीवने कल्याणेच्छुकाः शैशवावस्थया श्वं अमं कुर्युः ।
7. कथितमस्ति यत् उद्यमेनैव कार्याणि सिद्ध्यन्ति, ।
न तु मनोरथैः । सुप्तस्य सिंहस्य मुखे मृगाः न
प्रविशन्ति ।
“ उद्यमेन हि सिद्ध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः । ”
8. तात्पर्यमस्ति यत् सिंहसदृशः शक्तिशाली पशुरपि परिश्रमं
करोति ।
9. अमं कृत्वा दशरथ मांझी पर्वतं चित्वा मार्गम् अनिर्मयत् ।
उद्यम भवान् परिश्रमं करिष्यति तर्हि निश्चयेन श्वः
फलं प्राप्स्यति ।

05-10-2020

डॉ० निर्मल कुमार झा (सं. प्राचार्यः)
रा० ३० सं० महावि० शुभसैना, पूर्णियाँ